

DE OVERGANG VAN JUSTUS LIPSIUS,

ADDENDA,

DOOR

H. T. OBERMAN.

Dr. P. C. Molhuysen, conservator van de Leidsche Universiteits-Bibliotheek, was zoo vriendelijk, naar aanleiding van mijne studie over den overgang van Justus Lipsius, mijne aandacht te vestigen op verschillende brieven, uitgegeven door Hessels onder den titel „*Epistulae Ortelianae*”¹⁾. Men vindt hier verscheidene beschouwingen van Lipsius' geleerde vrienden, allen handelende over zijn overgang. De kennis van deze bron zou eenige passende illustraties hebben kunnen opleveren van hetgeen er al zoo te doen is geweest over dit aanvankelijk zoo onverklaarbaar optreden van Lipsius. Tevens was hier ruime stof geleverd om de houding, die de geleerden toentertijd aannamen tegenover godsdienst en politiek, hoe zij met hun „*respublica literaria*” als het ware een staat afzonderlijk vormden, naar aanleiding van hun eigen woorden, uiteen te zetten. Het is daarom te betreuren, dat mijn oog eerst nu op deze verzameling gevallen is. Ondertusschen is mij bij nauwkeurige studie gebleken, dat er niet alleen geen

¹⁾ J. H. Hessels, *Ecclesiae Londino-Batavae Archivum*, Cantabrigiae, 1887.

aanleiding is om mijne conclusies te wijzigen, maar dat ook de beschouwingen van Hoofdstuk VI en VIII er volkomen in bevestigd worden. Het verheugt mij daarom, dat ik deze belangwekkende bron nu mag beschouwen als proef op de som.

Naar aanleiding van de studie over Lipsius, schonk de heer De Bont van Amsterdam aan de Leidsche Handschriftenkamer, een authentieken brief van Lipsius, waarin een aardige illustratie voorkomt van zijn vriendschap voor kinderen, zooals Galesloot ¹⁾ die reeds uiteengezet heeft. Daar ondertusschen gebleken is, dat bedoelde brief reeds uitgegeven is in de meermalen geciteerde brievenverzameling: „*Epistolarum praetermissarum Decades XII*” ²⁾, waar hij gericht blijkt te zijn aan Joh. Heurnius, behoeven wij op den inhoud en den vermoedelijken geadresseerde (die in den brief zelf niet genoemd wordt), niet verder in te gaan.

In de bijlage van mijn stuk werd gehandeld over de lezing van een naam, die geen bevredigenden zin opleverde. Sedert dien is mij bij persoonlijk onderzoek op het „Koninklijk Archief” te Brussel gebleken, dat de lezing moet zijn „Numannei”. Het geldt hier den bekenden voorvechter van het Roomsche geloof en bestrijder der Protestanten: Numan. L. hoopt hier dus dat de Protestanten nog eens naar het oude geloof zullen terugkeeren, ja de daden van Numan zullen navolgen.

Het is hier de plaats mijn dank te betuigen voor de welwillende hulp mij door Dr. Nelis van het Archief te Brussel bij de ontcijfering en het thuis brengen van den naam bewezen.

Leiden.

1) Galesloot, *Particularités sur la Vie de Juste Lipse*.

2) Hiervan: ep. 9, p. LXXVII.